

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา, ภาค 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- กรมตำรวจ, ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2530.
- กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์การพิมพ์, 2529.
- กัธธ ก่าประ เสริฐ, คำอธิบายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- คณิต ๗ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร : เนติธรรมการพิมพ์, 2528.
- จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายกฎหมายอาญา, ภาค 1 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- ประพันธ์ เนตรนพรัตน์, คำบรรยายกฎหมายศุลกากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สิทธิเจริญ, 2522.
- ปรีดี เกษมทรัพย์, กฎหมายแห่ง หลักทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ประเทือง กิรติบุตร, คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการสอบสวน วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์. กรุงเทพมหานคร : แสงสุทธิการพิมพ์, 2514.
- พิพัฒน์ จักรางกูร, การรับทรัพย์สิน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพ็ญแข พรหมจินดา, สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลกับอำนาจการยึดและรับทรัพย์สินตามกฎหมายศุลกากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

มานิต สิทธิผล, ปัญหากฎหมายในการยึดและริบของกลางในคดีป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

มานิต วิทยาเต็ม, ภาษีและกฎหมายศุลกากร. กรุงเทพมหานคร : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2526.

ร.แลงกานต์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. เล่ม 2, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2526.

วิษณุ เครืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณการ,
2530.

สมพร พรหมพิศาธร, การขอคืนของกลาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2532.

สุวัณชัย ใจหาญ, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มิตรสยาม.

บทความ

คัมภีร์ แก้วเจริญ. "การจัดการของกลางในคดีสิ่งไม่พึง." วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์. ปีที่ 7
ฉบับที่ 6 (2523).

จิตติ เจริญจำ. "ขอคืนของกลาง." วารสารอัยการ. ปีที่ 7 ฉบับที่ 74 (กุมภาพันธ์ 2527).

ชัยสิทธิ์ ชูตราธรรม. "การขอคืนของกลางในคดีอาญา." บทบัญญัติ. ปีที่ 24 เล่มที่ 38
(2524).

โชค จารุจินดา. "รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา." ศาลา. ปีที่ 9 ฉบับที่ 6
(พฤศจิกายน - ธันวาคม 2505).

ประธาน วัฒนวาณิชย์. "ระบบความยุติธรรมทางอาญา แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญา-
กรรมและกระบวนการนิติธรรม." วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 2 ปีที่ 9 (เมษายน -
พฤศจิกายน).

ศรีนิตา พรหมพิศาธร. "ของกลางในคดีแร่." วารสารอัยการ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 26 (เมษายน
2530).

สง่า ดวงอัมพร. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของพนักงานสอบสวน ในคำ
บรรยายของเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 28 ภาค 2 เล่ม 5, 2529.

เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. "ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง." ศิลปาท. (กุมภาพันธ์), 2500.
 _____ . "กฎหมายสมัยอยุธยา." ศิลปาท. เมษายน 2510.

เอกสารอื่น ๆ

- คู่มือพนักงานสอบสวน รวบรวมโดยคณะทำงานพิจารณาปรับปรุง พัฒนางานการสอบสวนคดีอาญา
 พ.ศ. 2532.
- ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2480.
- บันทึกกองคดี กรมตำรวจ ที่. 0503/21923 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2523 เรื่อง หลักเกณฑ์การ
 คินรถยนต์ของกลางตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ.2522.
- หนังสือกรมตำรวจ ที่. 0603/3229 ลงวันที่ 7 เมษายน 2530 ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการคืนไม้
 ของกลางและค่าสิ่งไม้พ้องของพนักงานอัยการ จังหวัดสตูล.
- หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตอบข้อหารือกรมตำรวจ ที่ นร.0601/2563 ลงวันที่
 22 ธันวาคม 2530 เรื่อง การสิ่งคืนของกลาง.
- หนังสือกรมอัยการ ตอบข้อหารือ ที่ 101/2527 เรื่อง การสิ่งคืนของกลาง.
- หนังสือกรมอัยการ ตอบข้อหารือกรมตำรวจ ที่ มท.1202/11369 ลงวันที่ 23 กันยายน 2527
 เรื่อง การสิ่งคืนของกลาง
- หนังสือตอบข้อหารือระหว่าง กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 1
 พฤศจิกายน 2510 เรื่อง ของกลางในคดีป่าไม้.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2475, 2492, 2511 และ 2534.
- รัฐธรรมนูญนานาชาติ, คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจัดแปลและจัดพิมพ์ พ.ศ.2516.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493.

ภาษาอังกฤษ

Book

Gilbert B. Stuckey. Evidence for the Law Enforcement Officer. New York
 : McGraw-Hill Book Company, 1979.

- Grineold, Erwin N. Search and Seizure. A Dilemma of the Supreme Court.
Lincoln University of Nebraska Press, 1977.
- Kerrey L. Milte and Thomas A. Webber. Police in Australia Development,
Functions and Procedurees. Sydney : Butterworths, 1977.
- Richard H. Ward. Introduction to Criminal Inesstigations. Memlo Park,
California : Audison-Wesly Publishing Company, 1985.
- Truing J. Klein. Constitutional Law for Criminal Justics Professionals.
Belmont California : Duxbury Press, 1980.
- Kittipong Kittiyarak. Due Process and The Thai Criminal Proceduse : A
Comparative Study. (A Dissertation for the Degree of Doctor of
the Science of Law : The School of Law, Staford University,
1990).
- Outline of Criminal Law by Courtney Stonhope Kenny, 1920.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2480

การเก็บรักษาของกลางในส่วนภูมิภาคนั้น กระทรวงมหาดไทยได้เคยวางระเบียบไว้ เรียกว่า "ข้อบังคับการรักษาของกลางในมณฑลต่าง ๆ พ.ศ. 2457" บัดนี้เห็นว่าข้อบังคับที่กล่าวนี้เป็นล้าสมัยและไม่สะดวกแก่เจ้าหน้าที่ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องแก้ไขเสียใหม่ เพราะฉะนั้นจึงได้กำหนดข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้ให้ เรียกว่า ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ. 2480

ข้อ 2 ให้ใช้ข้อบังคับนี้เป็นหลักปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลาง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2480

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับว่าด้วย การรักษาของกลางในมณฑลต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2457 และคำสั่งซึ่งเกี่ยวกับการรักษาของกลางของกระทรวงมหาดไทยที่ขัดแย้งกับข้อบังคับนี้

ลักษณะ 1

ว่าด้วยของกลาง

ข้อ 4 ของกลางนั้นคือ วัตถุใด ๆ หรือทรัพย์สินซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าพนักงานโดยอำนาจแห่งกฎหมายหรือโดยหน้าที่ในทางราชการ และยึดไว้เป็นของกลางเพื่อพิสูจน์ในทางคดีหรือ เพื่อจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการ

ข้อ 5 ของกลางนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ของกลางในคดีอาญา และ
2. ของกลางอย่างอื่น

ของกลางในคดีอาญา คือ ของที่เกี่ยวข้องต้องจัดการทางคดีอาญา เช่น ของที่บุคคลมีไว้ไว้เป็นความผิดหรือของที่ไว้เป็นหลักพิสูจน์ความผิด เป็นต้น

ของกลางอย่างอื่น คือ ของกลางที่ไม่เข้าอยู่ในลักษณะของกลางในคดีอาญา เช่น ของที่เก็บตก หล่น หลุด ลอยได้ เป็นต้น

ลักษณะ 2

ว่าด้วยการรักษาของกลางในส่วนภูมิภาค

ข้อ 6 การรักษาของกลางในส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. ของกลางชั้นอำเภอ
2. ของกลางชั้นจังหวัด

ของกลางชั้นอำเภอ คือ ของกลางที่อยู่ในระหว่างคณะกรรมการอำเภอจัดการและ
รักษา

ของกลางชั้นจังหวัด คือ ของกลางที่อยู่ในระหว่างคณะกรรมการจังหวัดจัดการและ
รักษา

ส่วนที่ 1

ว่าด้วยรักษาของกลาง

หมวด 1

ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการรักษาของกลาง

"ข้อ 7 ผู้มีหน้าที่รักษาของกลาง ได้แก่

1. ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
2. ผู้กำกับการค้าตรวจจังหวัด ผู้บังคับกองหรือหัวหน้าสถานีตำรวจ
อำเภอหรือกิ่งอำเภอ
3. สรรพสามิตจังหวัด
4. นายด่านศุลกากรหรือศุลกากรจังหวัด"

(แก้ไขโดยข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.
2504 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2509)

ข้อ 8 ถ้าในที่ใดไม่มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในข้อ 7 แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ใน
แผนกการนั้น ๆ ที่รองลงไปเป็นผู้มีหน้าที่รักษา

อำเภอใดมีศาลจังหวัดหรือศาลแขวงตั้งอยู่ แต่มีอำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด
หน้าที่ผู้รักษาของกลางชั้นจังหวัดก็คือหัวหน้าแผนกการนั้น ๆ ที่ประจำอำเภอตามลักษณะที่กล่าวมา
ในวรรคก่อนและในข้อ 7 ข้างต้น

หมวด 2

สถานที่รักษาของกลาง

ข้อ 9 นอกจากจะมีบทกฎหมายบังคับไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ให้จัดการรักษาของกลาง และในสถานที่ต่อไปนี้ คือ

ก) ตามปกติให้รักษาไว้ในสถานที่ทำงานของรัฐบาลตามแผนการของผู้รักษา และให้บรรจุไว้ในหีบสิ้นกฤษฎาเท่าที่สามารถและสมควรจะบรรจุได้

ข) ถ้าเป็นสิ่งของหรือหลักทรัพย์ที่มีราคา เช่น เงิน ทองรูปพรรณต่าง ๆ และโฉนดที่ดิน พันธบัตรหรือเอกสารสำคัญเหล่านี้ เป็นต้น ให้บรรจุไว้ในกำปั่น สิ้นกฤษฎาที่มีมั่นคง อย่างน้อย 2 ดอก โดยมีใช้ล่วมกำปั่นสิ้นกฤษฎาอีกชิ้นหนึ่งหรือจะนำกำปั่นนั้นไปฝากเก็บไว้ในห้องคลังจังหวัดที่สำหรับ เก็บเงินของรัฐบาลก็ได้

ค) ถ้าเป็นปลุกสัตว์หรือสัตว์พาหนะ ให้ทำคอกหรือสถานที่ขึ้นไว้สำหรับเลี้ยง หรือจะมอบให้ผู้ที่เหมาะสมเลี้ยงไว้แทนก็ได้

ถ้าเห็นเป็นการจำเป็นจะต้องจ้างผู้รักษาแทน ก็ให้มีอำนาจจัดจ้างผู้รักษาแทน ได้แต่ให้รายงานรับอนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดก่อน เว้นแต่มีความจำเป็นซึ่งจะรอไว้ไม่ได้

ง) ถ้าเป็นของใหญ่โตพิเศษและล่าช้าพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมไม่สามารถจะรักษาของมัน ๆ ไว้ได้แล้ว จะมอบให้ผู้ที่เหมาะสมรักษาไว้แทนก็ได้ หากจำเป็นก็ให้จัดจ้างผู้รักษาแทนและปฏิบัติตามนี้เดียวกับที่กล่าวมาแล้วในข้อ ค)

จ) นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นสมควรและจำเป็นจะให้จัดการรักษาในที่ใดที่เห็นว่ามั่นคงแข็งแรงก็ให้มีอำนาจสั่งได้ แต่ต้องบันทึกเหตุการณ์จำเป็นพร้อมด้วย เหตุผลอันสมควรไว้ให้ปรากฏ

หมวด 3

หน้าที่ในการรักษาของกลาง

ข้อ 10 ก. ของกลางในคดีอาญา

ชั้นอำเภอให้ เป็นหน้าที่ของผู้บังคับกองหรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือ กิ่งอำเภอรักษา เว้นแต่ของกลางที่เกี่ยวกับหน้าที่ของสรรพสามิต ให้ เป็นหน้าที่ของสรรพสามิต จังหวัดรักษา โดยจะรับจากอำเภอไปรักษาเองหรือจะมอบหมายให้สรรพสามิตอำเภอรักษาไว้ ก็แล้วแต่จะเห็นสมควร

ชั้นจังหวัด ให้ เป็นหน้าที่ของผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดรักษา เว้นแต่
ของกลางที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของสรรพสามิต ให้ เป็นหน้าที่ของสรรพสามิตจังหวัดรักษา

ทั้งนี้ สำหรับของกลางที่เกี่ยวข้องกับคดีภาษีศุลกากร ให้ เป็นหน้าที่นายด่านศุลกากร
หรือศุลกากรจังหวัด เป็นผู้รักษาตามกฎหมายและระเบียบการว่าด้วยการนั้น

ข. ของกลางอย่างอื่น

ชั้นอำเภอ ให้ เป็นหน้าที่ของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ เป็นหัวหน้าประจำ
กิ่งอำเภอรักษา

ชั้นจังหวัด ให้ เป็นหน้าที่ของปลัดจังหวัดรักษา"

(แก้ไขโดยข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทยแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. 2504 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2504)

ข้อ 11 ผู้มีหน้าที่รักษาของกลาง ย่อมมีหน้าที่ปฏิบัติ เกี่ยวข้องแก่ของนั้นคุณทรัพย์ของ
ตนเองและต้องรักษาของนั้น ๆ ไว้ในสถานที่ที่ปรากฏตามข้อบังคับนี้ด้วยความระมัดระวังโดยกวดขัน
ทั้งให้ เป็นอยู่ตามสภาพเดิม เท่าที่สามารถจะรักษาไว้ได้ และต้องคอยตรวจตราอยู่เสมอ เวลาที่จะ
ต้องส่งมอบ ต่อกันและกัน

ส่วนที่ 2

วิธีปฏิบัติการ

หมวด 1

วิธีปฏิบัติ เกี่ยวแก่ของกลางชั้นอำเภอ

ข้อ 12 เมื่อคณะกรรมการอำเภอได้รับของกลางไว้ ให้จัดการลงบัญชีแล้วให้ปฏิบัติการ
ดังต่อไปนี้

ก) ถ้า เป็นของกลางในคดีอาญา เมื่อได้จัดการสอบสวนตามกฎหมายแล้วตาม
ปกติให้จัดส่งของกลางนั้นไปยัง เจ้าหน้าที่ชั้นจังหวัดผู้มีหน้าที่รักษาให้ทำบัญชีของกลาง เป็นใบปลิว
แยกส่งมาพร้อมกับสำนวน เป็นหน้าที่ของผู้นำส่งของกลางกับบัญชีใบปลิวมอบแก่ เจ้าพนักงานผู้มี
หน้าที่รักษาก่อน เมื่อเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ได้ลงนามรับใบบัญชีของกลางใบปลิวแล้ว จึงให้ผู้นำส่งนำ
บัญชีของกลางใบปลิวพร้อมด้วยสำนวนส่งพนักงานอัยการจัดการต่อไป เป็นหน้าที่ของพนักงาน
อัยการจะต้องนำบัญชีของกลางใบปลิวรวมสำนวนไว้ ถ้า เป็นกรณีที่จะไม่ส่งของกลาง ก็ให้
คณะกรรมการอำเภอทำแคบบัญชีใบปลิวรวมสำนวนแล้วบันทึกข้อความไว้ให้ชัดเจน

ข) ถ้า เป็นของกลางอย่างอื่นตามปกติให้รักษาไว้ที่อำเภอและจัดการต่อไป

ตามกฎหมาย

แต่ของกลางทั้งสองประเภทนี้ คณะกรรมการอำเภอมีอำนาจพิจารณาว่าควรจะส่งไปหรือไม่ ซึ่งแล้วแต่เหตุการณ์และความจำเป็น เป็น เรื่อง ๆ ไป ทั้งนี้ย่อมไม่ตัดอำนาจของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายหรือข้าหลวงประจำจังหวัดที่จะสั่งให้ส่งไปหรือรักษาไว้ที่อำเภอ

หมวด 2

วิธปฏิบัติ เกี่ยวกับของกลางชั้นจังหวัด

ข้อ 13 เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาของกลางชั้นจังหวัดตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 10 มีหน้าที่ตรวจสอบของกลางที่ส่งมาจากคณะกรรมการอำเภอ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้ว ก็จัดการลงบัญชีในแบบของตนไว้ แล้วบันทึก เลขหมายลำดับในบัญชีของกลางลงในบัญชีของกลางลงใบปลิวพร้อมด้วยลงนามผู้รับและมอบบัญชีใบปลิวนั้นแก่ผู้นำส่งไป

หมวด 3

การจำหน่ายบัญชีและสำเนาของกลาง

ข้อ 14 ของกลางทั้งหลาย เมื่อได้ยึดไว้และจัดการตามกฎหมาย เสร็จเด็ดขาดแล้ว หากปรากฏว่าต้องริบไว้หรือคืนแก่ผู้ใด ก็ให้บันทึกไว้ในบัญชีของกลางให้ชัดเจน เมื่อได้ส่งมอบของนั้นพ้นจากการรักษาของตนไปก็ให้จัดการจำหน่ายบัญชี เสียตาม เหตุการณ์ที่ได้มอบไปนั้น

ข้อ 15 นอกจากเหตุการณ์ที่ต้องจำหน่ายบัญชีดังกล่าวมาแล้วภายใน 6 เดือน นับแต่วันใช้ข้อบังคับนี้เป็นต้นไป และทุก ๆ ระยะเวลาภายใน 6 เดือนต่อไปให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาของกลางสำเนาของกลาง เพื่อจัดการขายทอดตลาดหรือริบหรือคืนแก่ผู้มีสิทธิควรได้รับ

ข้อ 16 ถ้าเจ้าหน้าที่ที่จัดการเกี่ยวกับของกลางได้จัดการไป เสร็จเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว ให้ปฏิบัติการดังนี้ คือ

ก) ของกลางในคดีอาญา เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการจะต้องแจ้งผลเกี่ยวกับของกลางนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาทราบทุก ๆ เรื่อง

ข) ของกลางอย่างอื่น เป็นหน้าที่ของปลัดจังหวัดจะต้องแจ้งตามบัญชีที่กล่าวไว้ในข้อ ก)

ทั้งนี้ เพื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับของกลาง เหล่านี้จะได้จัดการบันทึกไว้ในบัญชีและจัดการ
สำรวจต่อไปตามความในข้อ 14 และ 15

ข้อ 17 เมื่อได้สำรวจแล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาบัญชีของที่ต้องรับหรือตก เป็นของ
รัฐบาล เพื่อจำหน่ายบัญชีของกลางหรือขายทอดตลาดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ส่วนของที่ต้องคืนแก่ผู้ใด
ก็ให้แจ้งหรือประกาศแก่เจ้าของมารับคืนไป

ข้อ 18 ของกลางในคดีอาญา ที่ทราบตัวผู้มีสิทธิ์จะได้รับของคืนอยู่แล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่
ได้แจ้งหรือประกาศให้ทราบ แต่ผู้นั้นยังไม่มารับของไปเกินกว่า 1 ปี นับแต่วันที่แจ้งหรือประกาศ
ให้ทราบก็ให้รับของนั้น ว่าเป็นของรัฐบาลและหมายเหตุไว้ในบัญชีแล้วจัดการต่อไป ดังเช่นของที่
ต้องรับ

ข้อ 19 ของกลางในคดีอาญา ที่ไม่ทราบตัวผู้มีสิทธิ์จะได้รับของคืนให้ประกาศหา
เจ้าของและภายใน 5 ปี นับแต่วันประกาศ ไม่ได้ตัวผู้มีสิทธิ์มารับของนั้น ก็ให้รับเป็นของรัฐบาล
และให้จัดการทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในข้อ 18

อนึ่ง ถ้าปรากฏตัวผู้มีสิทธิ์จะได้รับขึ้นในระหว่างเวลาประกาศแล้วเจ้าหน้าที่ผู้รักษาได้
แจ้งให้ทราบแล้ว แต่ผู้นั้นยังไม่มารับของคืนไป เช่นนี้ การที่จะรับ เป็นของรัฐบาลให้ถือกำหนดเวลา
3 ปี นับแต่วันที่ผู้มีสิทธิ์ได้ทราบ ถ้ากำหนด 5 ปีที่ประกาศไว้จะถึงกำหนดเร็วกว่าก็ให้ถือกำหนด
เวลาที่เร็วกว่านั้น

ข้อ 20 ของกลางอย่างอื่นที่ปรากฏตัวผู้มีสิทธิ์จะได้รับตามกฎหมายแล้ว แต่ผู้นั้นก็ยังไม่
มารับของไปภายในกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นมีสิทธิ์จะได้รับของไปจากเจ้าหน้าที่ผู้รักษา
ก็ให้รับ เป็นของรัฐบาลและจัดการทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในข้อ 18 และทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่
ผู้รักษาแจ้งหรือประกาศให้ผู้นั้นมารับของคืน เสียตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 17 นั้นด้วย

ข้อ 21 การแจ้งหรือประกาศของเจ้าหน้าที่ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 18 ข้อ 19 ตอน 1
ข้อ 20 นั้น เจ้าหน้าที่ผู้รักษาไม่จำเป็นต้องฟังว่าผู้มีสิทธิ์ควรจะได้รับไม่ได้ทราบข้อความที่แจ้ง
หรือประกาศเป็นเหตุให้ผู้นั้นได้รับของคืน แต่ถ้าภายในกำหนดเวลาที่กล่าวไว้ในข้อ 18, 19, 20
นั้น ผู้มีสิทธิ์ควรได้รับได้แสดงความประสงค์ที่จะรับของคืน แต่มีเหตุขัดข้องมารับของนั้นไปไม่ได้ ก็
ให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาพิจารณา ถ้าเห็น เป็นความจำเป็นจะผ่อนผันให้ เวลาแก่ผู้นั้นต่อไปอีกตาม
สมควรก็ได้

ข้อ 22 ถ้าผู้มีสิทธิ์ควรได้รับของกลางนั้นแสดงความจำนงว่าไม่ต้องการรับของคืนและขอมอบให้แก่รัฐบาลดังนี้ ก็ให้ผู้มีหน้าที่จัดการบันทึกให้ผู้นั้นลงนามไว้เป็นหลักฐาน ถ้าเป็นการสะดวกก็ให้บันทึกไว้วันบัญชีของกลางด้วย แล้วจัดการจำหน่ายต่อไป

ส่วนที่ 3

การขายของกลาง

หมวด 1

วิธีการขายทอดตลาด

ข้อ 23 ของสิ่งใดที่ควรขายได้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาทางบัญชี เสนอข้าหลวงประจำจังหวัดสิ่งอนุญาต เมื่อได้ขายไปเสร็จแล้วให้จำหน่ายบัญชีของกลางเสีย เว้นแต่ของที่ยังขายไม่ได้ก็ยังไม่ต้องจำหน่ายบัญชี แต่ให้หมายเหตุไว้ให้รู้ว่าได้สำรวจเพื่อขายแล้วและ เก็บบัญชีของของที่ยังขายไม่ได้รักษาไว้ด้วย เพื่อนำออกขายในคราวต่อไป

ข้อ 24 เมื่อผู้รักษาของกลางได้รับคำสั่งข้าหลวงประจำจังหวัดให้จัดการขายทอดตลาดได้แล้ว ให้ผู้มีหน้าที่ขายตามข้อบังคับนี้โฆษณาให้มหาชนทราบอย่างน้อย 15 วัน ให้คำโฆษณาต้องให้ปรากฏรายการจำนวนสิ่งของพร้อมด้วยวัน เวลาและสถานที่ที่จะขายตลอดจนวิธีการชำระเงินราคาของ เมื่อได้รับซื้อแล้วเปิดไว้วันที่เปิดเผยและชุมนุมชนอย่างน้อย 2 ฉบับ ถ้าของนั้นมีราคามากและ เห็น เป็นการสมควรก็ให้แจ้งไปยังสำนักงานโฆษณาการด้วย

ข้อ 25 ของกลางชั้นอำเภอ ให้นายอำเภอและสมุหบัญชี เป็นกรรมการจัดการขาย

ข้อ 26 ของกลางชั้นจังหวัด ให้ปลัดจังหวัด สรรพสามิตจังหวัดและผู้บังคับกองตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการจัดการขาย

ข้อ 27 ให้กรรมการจัดการขายทอดตลาดโดยให้ผู้อยู่ซื้อ เป็นผู้ให้ราคาผู้ใดให้ราคาสูงผู้นั้น เป็นผู้ได้รับซื้อ

ถ้ามีเหตุที่ทำให้ผู้ให้ราคาสูงไม่สามารถจะซื้อได้ กรรมการจะจัดการขายใหม่หรือขายให้แก่ผู้ให้ราคาสูงที่รองลงมา ก็แล้วแต่จะ เห็นสมควร

อนึ่ง กรรมการย่อมทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะไม่ยอมขายให้ผู้ให้ราคาสูงก็ได้ เมื่อพิจารณาเห็นว่าหลักฐานและฐานะของผู้ให้ราคาสูงไม่สมควรหรือราคาที่กำหนดมานั้นไม่สมกับของที่จะขาย

ข้อ 28 ห้ามมิให้กรรมการหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องแก่การจัดการขายทอดตลาด เข้าสู่ ราคาหรือใช้ให้ผู้อื่นผู้ใด เข้าสู่ราคา เว้นแต่จะกระทำเพื่อประโยชน์ในทางราชการและได้แถลง ไว้ในคำโฆษณาออกขายแล้ว

ข้อ 29 คามธรรมค่าให้ผู้ซื้อชำระเงินสดและรับของไปในวัยขาย เว้นแต่จะเป็นของ ใหญ่โตหรือมีราคามาก จะขอรับชำระราคาในวันหลัง ก็ให้เรียกเงินมัดจำไว้ร้อยละยี่สิบห้าแห่ง ราคาของที่ตกลงซื้อขาย แล้วให้ทำสัญญาไว้เป็นหลักฐานโดยมีเงื่อนไขให้ชำระราคาและรับของไป ตามที่จะได้ตกลงกัน แต่ต้องไม่ช้ากว่า 15 วัน นับแต่วันที่สัญญาเป็นต้นไป

ถ้าผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามหรือผิดสัญญาก็ให้จัดการค่านายที่กล่าวมาแล้วในข้อ 27 วรรคสอง และให้รับเงินค้ำมัดจำเป็นของรัฐบาล

ข้อ 30 เมื่อขายได้เงินเท่าใด กรรมการต้องรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบ แล้วนำเงินราคาที่ขายได้ตลอดจนเงินมัดจำที่รับส่ง เป็นรายได้ของรัฐบาลตามระเบียบ เว้นแต่จะ เป็นการขายของกลางที่ยังไม่เค็ดขาดความที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 34 ซึ่งต้องรักษาเงินไว้แทนของ

หมวด 2

ของที่ควรขายและไม่ควรขาย

ข้อ 31 ของกลางซึ่งตกเป็นของรัฐบาลและ เป็นของที่บุคคลมิได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ของเหล่านั้น เป็นของที่ควรขาย ทั้งนี้หมายความถึงสิ่งซึ่งบุคคลอาจมิได้ เมื่อได้อนุญาตจาก เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว เช่น อาวุธปืนซึ่งอาจขายแก่บุคคลผู้ได้รับอนุญาตจาก เจ้าพนักงานให้มี ได้ เป็นต้น เว้นแต่จะมีระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 32 ของกลางซึ่งตกเป็นของรัฐบาลและ เป็นของที่ชำรุดเสียหายไม่มีราคาหรือ เป็น ของที่ปราศจากราคาโดยสภาพของมันเอง หรือ เป็นของที่บุคคลไม่อาจมิได้โดย เป็นผิดต่อกฎหมาย เป็นของที่ไม่ควรขาย ให้สำรวจเสนอข้าหลวงประจำจังหวัดส่งทำลาย เสียหรือให้ส่งไปยัง เจ้าหน้าที่แผนกการแห่งของนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ 33 ของกลางอย่างใดที่เป็นโบราณวัตถุหรือ เป็นของแปลกประหลาดซึ่งควรจะ เก็บ ไว้เป็นเครื่องประดับสถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑ์สถานเหล่านี้ เป็นของที่ไม่ควรขายหรือทำลาย

อนึ่ง ถึงแม้ของกลางที่ควรขายตามที่กล่าวมาในข้อ 31 นั้น หากข้าหลวงประจำจังหวัด เห็นควรเก็บไว้ใช้ในราชการจะไม่ขายก็ได้

หมวด 3

ของเสียหายและเสื่อมราคา

ข้อ 34 ของกลางที่เป็นของสดและเสียหายหรือของที่จะเก็บไว้นานพึงเห็นได้ว่าจะสูญเสียสภาพหรือถ้ารักษาไว้ช้าไปจะเป็นการเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าแห่งของมันแล้วให้พึงพิเคราะห์ดังนี้ คือ

ก) ถ้าเป็นของกลางในคดีอาญา ที่พึงเห็นได้ว่าไม่เป็นประโยชน์ในการที่จะพิสูจน์ทางคดี หรือหากปล่อยไว้ให้สูญเสียสภาพแล้วจะไม่เกิดผลในการพิสูจน์ทางคดีได้ ก็ได้จัดการคืนเจ้าของหรือขายทอดตลาดเสียแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายบังคับไว้เป็นอย่างอื่น

ข) ถ้าเป็นของกลางอย่างอื่น ให้จัดการขายทอดตลาดได้ เว้นแต่จะมีบทกฎหมายบังคับไว้เป็นอย่างอื่น

การคืนหรือขายในลักษณะเช่นนี้ ถ้าเป็นของกลางที่ยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดประการใด ให้ผู้มีหน้าที่รักษาจัดการบันทึกรายการอันเป็นเครื่องที่พอจะให้พิสูจน์ในทางคดีได้หรือให้บุคคลผู้มีสิทธิจะได้รับของมัน ๆ อาจทราบได้ว่าเป็นของ ๆ คน และพิสูจน์สิทธิได้แล้วรักษาตัวเงินราคาขายไว้แทนของกลางนี้ ถ้าเป็นจำนวนมากหรือมีเหตุสมควรให้นำฝากคลังรักษาไว้ ถ้าเป็นของกลางที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดก็ไม่ต้องบันทึกข้อความดังกล่าวข้างต้น และให้คืนตัวเงินแก่ผู้มีสิทธิควรได้รับหรือรวบรวมส่งคลังเป็นของรัฐบาลแล้วแต่กรณี

การคืนหรือขายตามที่กล่าวข้างต้น ถ้าเป็นของที่ไม่ว่าจำเป็นจะต้องจัดการขายอย่างรีบด่วนเพื่อประโยชน์แก่ของมันแล้ว ให้รายงานขออนุญาตข้าหลวงประจำจังหวัดก่อน

ข้อ 35 การขายทอดตลาดของเสียหายและเสื่อมราคาตามควรในข้อ 34 กี้ดี หรือการขายทอดตลาดของที่บุคคลอาจมิได้ต่อ เมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ดี ถ้าไม่อาจจะปฏิบัติการให้ครบตามความในข้อ 24, 25, 26 ได้ให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษามีอำนาจพิจารณาจัดการได้ตามที่เห็นสมควร

ส่วนที่ 4

หน้าที่รักษาของกลางในคดีอาญาชั้นจังหวัดระหว่างปลัดจังหวัดและอัยการจังหวัด

"ข้อ 36 การจัดสถานที่เก็บของกลาง การจัดหาเครื่องใช้ในการรักษาและการทำบัญชีของกลาง การนำของกลางเข้าเก็บหรือนำออก การนำของกลางไปศาลหรือนำไปเพื่อสอบสวน

สำหรับของกลางที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ให้เป็นหน้าที่ของผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้บังคับกองหรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี

ข้อ 37, 38 ยกเลิก"

(ข้อ 36 แก้ไขใหม่ ส่วนข้อ 37, 38 ยกเลิก โดยข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางกระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2504 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2504)

ลักษณะ 3

ว่าด้วยการรักษาของกลาง

ในราชการบริหารส่วนจังหวัด

ข้อ 39 ภายใต้บังคับของข้อ 40, 41 การรักษาของกลางในราชการบริหารส่วนกลาง ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกรมเจ้าหน้าที่นั้น ๆ

ข้อ 40 ของกลางในคดีอาญาทั้งปวงซึ่งไม่สามารถติดสำนวนได้นั้น ถ้าเห็นว่าจะส่งไปพร้อมกับเวลาส่งสำนวนพนักงานอัยการก็ยั้งพิจารณาสำนวนไม่เสร็จหรือว่าการวินิจฉัยสำนวนยังไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงของกลางก็ให้พนักงานสอบสวนรักษาไว้ก่อน

ข้อ 41 ของกลางที่พนักงานสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการก็ดีหรือของกลางที่พนักงานสอบสวนยังไม่นำส่ง แต่พนักงานอัยการเห็นว่าจำเป็นจะต้องพิจารณาประกอบการวินิจฉัยสำนวนจะส่งให้พนักงานสอบสวนส่งไปเพื่อพิจารณาหรือว่าเป็นของกลางที่จำเป็นจะต้องส่งศาลพนักงานอัยการจะเรียกให้พนักงานสอบสวนนำส่งไปยังพนักงานอัยการหรือขอให้ศาลออกหมายเรียกก็ได้

ของกลางที่ส่งไปยังพนักงานอัยการนั้น ตามปกติให้พนักงานอัยการส่งให้นำส่งต่อศาลพร้อมกับฟ้อง เว้นแต่จะเป็นของใหญ่โตไม่สะดวกแก่การนำส่ง หรือพนักงานอัยการเห็นไม่สมควรจะนำส่งหรือยังพิจารณาจัดการไม่ทันจะส่งคืนให้พนักงานสอบสวนไปเก็บรักษาไว้ก่อนก็ได้

อนึ่ง ของกลางที่จะพิจารณาในชั้นพนักงานอัยการวินิจฉัยสำนวนหรือในการพิจารณาของศาลก็ดี ถ้าเป็นของใหญ่โตซึ่งพนักงานสอบสวนไม่สามารถจะนำส่งได้ หรือการนำส่งจะเป็นความลำบากยิ่งกว่าที่พนักงานอัยการหรือศาลจะไปตรวจดูเอง เช่นนี้แล้วก็ให้พนักงานอัยการไปตรวจพิจารณายังสถานที่ที่ของกลางนั้นตั้งอยู่หรือแกลงให้ศาลไป เค้น เหยียดสืบแล้วแต่กรณี

ลักษณะ 4

ว่าด้วยความผิดและโทษ

ข้อ 42 ผู้รักษาของกลางคนใดจงใจหรือ เลิน เล่อละ เลยหรือตัดแปลงแก้ไขของกลางให้เปลี่ยนไปจากสภาพที่เป็นอยู่เดิม จงใจหรือ เลิน เล่อสำรวจของกลางให้ผิดไปจากความจริงหรือ เอาของกลางที่ยังไม่ควรขายไปขาย เป็นเหตุให้เกิดการเสียหายขึ้นหรือ เอาของกลางไปใช้โดยมิใช่ เพื่อรักษาของมันหรือยกยอกไว้ เป็นของคน เสีย นอกจากจะต้องได้รับโทษอันจะพึงมีตามกฎหมายหรือโทษตามพระราชบัญญัติระ เบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ใน เวลาแล้ว จะต้องชดใช้ราคาของหรือค่าเสียหายแทนอีกส่วนหนึ่ง

ข้อ 53 ในเวลาโอนหน้าที่การรักษาของกลางจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง เป็นหน้าที่ผู้รับจะต้องตรวจของนั้นให้ถูกต้องตรงกับรายการในบัญชี เมื่อผู้รับได้รับหน้าที่และ เข้ารักษาโดยมิได้มีการคัดค้านว่าไม่ถูกต้องประการใดแล้ว ถือถือว่าผู้รับได้รับไว้ถูกต้องตามจำนวนที่ปรากฏในบัญชีแล้วและทันใจผู้มอบยอมพ้นจากหน้าที่และความรับผิดชอบในจำนวนสิ่งของ ถ้าปรากฏว่าการขาดตกบกพร่องในจำนวนสิ่งของขึ้นภายหลัง ผู้รับจะต้อง เป็นผู้รับผิดชอบและใช้ราคาของนั้นหรือต้องได้รับโทษทั้งสองสถาน

ลักษณะ 5

ว่าด้วยการตั้งผู้แทน

ข้อ 44 ผู้มีหน้าที่รักษาของกลางจะมอบหมายหน้าที่รักษาของกลางให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชารักษาแทนก็ได้ใน เมื่อของกลางบางสิ่งบางอย่างนั้น เป็นของที่ไม่สำคัญหรือ เป็นของที่สมควรจะมอบหมายได้หรือด้วยความจำเป็นในหน้าที่ชั่วคราว แต่การมอบหมายนี้จะต้องรับผิดชอบใน เมื่อเกิดการเสียหายขึ้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็น เพราะเหตุสุดวิสัยหรือไม่สามารถจะคุ้มครองไว้ได้

ส่วนผู้รับมอบหมายให้รักษาของกลางแทนนั้นย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรักษาเช่นเดียวกับผู้มีหน้าที่รักษาของหลวง

กระทรวงมหาดไทย

วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2480

(ลงนาม) ธารงนาวาสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
เรื่อง การปฏิบัติ เกี่ยวกับของกลางในคดีความผิด เกี่ยวกับการป่าไม้

เพื่อให้การจัดการ เกี่ยวกับของกลางในคดีความผิด เกี่ยวกับการป่าไม้อันได้แก่พระราช-
บัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 พระราช
บัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เป็นไปด้วย
ความรวดเร็วความกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดข้อตกลงเป็นหลักปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้ยกเลิกข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวง เกษตร เรื่อง
การปฏิบัติ เกี่ยวกับไม้ของกลางในคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ฉบับลงวันที่ 1
พฤศจิกายน 2510 และข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง
การปฏิบัติ เกี่ยวกับสัตว์ป่า และซากของสัตว์ป่า และของกลางอื่น ๆ ในคดีความผิดตามพระราช
บัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ฉบับลงวันที่ 14 ธันวาคม 2525

ข้อ 2. ของกลางตามข้อตกลงนี้ ได้แก่ บรรดาไม้ ของป่า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้
หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้ สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ
ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ตรวจยึดได้ในคดีความผิด เกี่ยวกับการป่าไม้

ข้อ 3. ของกลางที่ตรวจยึดได้ในคดีความผิด เกี่ยวกับการป่าไม้ทุกชนิด ยกเว้นของ-
กลางที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนฯ มอบให้กรมป่าไม้รับไปดูแลรักษาและจัดการตามระ เบียบ
ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์โดยเร็ว

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาและจัดการของกลางตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบ
ของกรมป่าไม้

สำหรับของกลางที่เป็นอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด ให้ส่งมอบพนักงาน
สอบสวนรับไปเก็บรักษาและดำเนินการ ตามข้อบังคับการ เก็บรักษาของกลางกระทรวงมหาดไทย
และระ เบียบการ เก็บรักษาของกลางของกรมตำรวจ

ข้อ 4. ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีความผิด เกี่ยวกับการป่าไม้
ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

ในคดีที่ไม่ปรากฏว่า ผู้ใด เป็นผู้กระทำความผิด หรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ผู้กระทำความผิด หลบหนีไป และไม่มีผู้ใดโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในของกลางนั้น ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี ประกาศโฆษณาหาเจ้าของผู้มึกรรมสิทธิ์ โดยประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนที่ทำการกานันหรือผู้ใหญ่บ้าน และที่พบหรือที่ตรวจยึดของกลางนั้นไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วไม่มีผู้ใดอ้างกรรมสิทธิ์ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้รับผิดชอบดูแลรักษาของกลางนั้นทราบ เพื่อดำเนินการตามระเบียบต่อไป

ในกรณีไม่ปรากฏว่า ผู้ใด เป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวน และงคการสอบสวนโดยปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการสืบสวนและงคการสอบสวน ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น

ข้อ 5. ของกลางที่ตรวจยึดไว้ตาม ข้อ 2 ยกเว้นของกลางที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนฯ หาก เป็นของที่เสียหายหรือถาวรจนคดีถึงที่สุดจะ เป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะ เกินส่วนกับค่าของกลาง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรักษาของกลางขอความเห็นชอบจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดีนั้น เพื่อดำเนินการจำหน่ายหรือทำลายในระหว่างคดีแล้วแต่กรณี ตามระเบียบของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ โดยให้ร่วมกับพนักงานสอบสวนจัดการบันทึกรายละเอียดคานับรูปพรรณ ตลอดจนร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับของกลางนั้นไว้ก่อน เมื่อจำหน่ายแล้วได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใด ให้ถือไว้แทนของกลางนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีมีกฎหมายบัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น

ข้อ 6. ของกลางที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจยึดไว้ตามมาตรา 64 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ถ้ามีผู้ร้องขอคืนในระหว่างคดี ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีแจ้งให้ป่าไม้ เขตหรือป่าไม้จังหวัดท้องที่ผู้รักษาของกลางแล้วแต่กรณีพิจารณาเสนอกรมป่าไม้ เพื่อดำเนินการขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ความมาตรา 64 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์แล้ว จึงจะคืนให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิไปได้

ข้อตกลงนี้ให้ถือปฏิบัติ ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2532 เป็นต้นไป

(ลงนาม) พลตำรวจเอก ประมาธ อติเรกสา

(ลงนาม) พันโท สนั่น ขจรประศาสน์

(ประมาธ อติเรกสาร)

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองคดี กรมตำรวจ โทร. 2511088

ที่ 0603.3/947

วันที่ 28 มกราคม 2531

เรื่อง การคืนของกลางตามมาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จคร., ผบช.ก, ผบช.น., ผบช.ภ. 1 - 4 ผบก.คภ., และ ผบก.ตม.

ด้วย บช.ก. มีบันทึกที่ 0614(นว.)/31 ลงวันที่ 30 มกราคม 2530 ทหารือ ดร. เกี่ยวกับการคืนไม้ของกลางในคดีที่พนักงานสอบสวน ปม. ได้ทำการสอบสวนแล้วมีความเห็นควร สิ่งฟ้องผู้ต้องหาในข้อหา ร่วมกันมีไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป ทำไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็น เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และ เสนอส่วนวนการสอบสวนตามลำดับชั้น ดร.พิจารณาแล้วมี ความเห็นควรสิ่งฟ้องผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหาและให้ส่งบ้านวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ พิจารณา ต่อมาพนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาและแจ้งให้พนักงานสอบสวน จัดการของกลางทั้งหมด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 ซึ่งเรื่องนี้ พนักงานสอบสวน ปม. ได้ทราบแล้ว เห็นว่า เรื่องการคืนของกลาง ตามนัยประมวลกฎหมายวิธี- พิจารณาความอาญา มาตรา 85 นั้น น่าจะหมายถึงการคืนของกลางที่มีหลักฐานแสดงการได้มา โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ปรากฏว่าของกลางในคดีนี้ ตามทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน ปม. ได้ความว่าเป็นไม้ที่ทำออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยพิจารณาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญของ ศาลในการตรวจพิสูจน์ไม้ของกลาง จึงหาหรือว่าหากผู้ต้องหาหรือผู้อื่นจะใช้สิทธิเรียกร้องขอคืนไม้ ของกลางในคดีนี้พนักงานสอบสวนจะปฏิบัติอย่างไร ดร. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ฯ คดีนี้พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาทุกคนและให้พนักงานสอบสวน ปม. จัดการเกี่ยวกับไม้ของกลาง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 ซึ่ง โดยหลักการทั่วไปพนักงานสอบสวนจะต้องคืนให้แก่ผู้ต้องหา หรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่ง ของนั้น แต่พนักงานสอบสวน ปม. เห็นว่าไม้ของกลาง เป็นไม้ที่ทำออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญของศาลในการตรวจพิสูจน์ไม้ของกลาง และไม่สมควรคืนให้แก่ผู้ต้องหา กรณีจึง เป็นปัญหาในข้อกฎหมายที่ว่าพนักงานสอบสวน ปม. จะไม่คืนไม้ของกลางได้หรือไม่ โดยที่ กรณีดังกล่าว เป็นปัญหาข้อกฎหมายของพนักงานสอบสวน กับพนักงานอัยการ ที่แจ้งให้จัดการ

เกี่ยวกับไม้ของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา 85 ตร. จึงได้หารือไปยังอธิบดีกรมอัยการ เพื่อ เป็นทางปฏิบัติ

กรมอัยการได้มีบันทึกที่ มท 1202/9386 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2530 ตอบข้อหารือของ ตร. ว่าการแจ้งคืนของกลางของพนักงานอัยการ เป็นเพียงคำแนะนำของพนักงานอัยการเท่านั้น เจ้าพนักงานผู้ยึดมีอำนาจยึดของกลางไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วย่อมต้องพิจารณาความเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา 85 ส่วนการคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นหรือจะดำเนินการประการใดต่อไป เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานผู้ยึดจะดำเนินการตามที่เห็นว่าถูกต้อง ซึ่งการตอบข้อหารือของกรมอัยการดังกล่าว ตร. เห็นว่ายังไม่ชัดเจนพอที่จะให้พนักงานสอบสวนยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติได้ จึงมีหนังสือที่ มท 0603.3/7262 ลงวันที่ 23 กันยายน 2530 หารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหนังสือที่ นร 0601/2563 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2530 ตอบข้อหารือ ตร. เกี่ยวกับการคืนไม้ของกลางว่า ตามมาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา อำนาจการคืนของกลางเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนไม่ใช่เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ และการคืนของกลางจะต้องคืนให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนของกลางนั้น เท่านั้น ดังนั้นถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าของกลางเป็นไม้ที่ทำออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจไม่คืนของกลางดังกล่าวให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งไม่มีสิทธิเรียกร้องขอคืนของกลางนั้น

ฉะนั้น จึงขอส่งสำเนาทักความเห็น เรื่อง การคืนของกลางตามมาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวมา เพื่อทราบและแจ้งให้พนักงานสอบสวนในสังกัดยึดถือ เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

(ลงนาม) พล.ต.ท. แสง วีระสวัสดิ์

(แสง วีระสวัสดิ์)

รอง อ.ตร. ปรท. อ.ตร.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองคดี กรมตำรวจ โทร. 252-7913

ที่ 0503/21923

วันที่ 18 สิงหาคม 2523

เรื่อง หลักเกณฑ์การคืนรถยนต์ของกลางตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522

ผบช.ก., น., ก.1,2,3,4

ตามบันทึกกรมตำรวจที่ 0511/11315 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2512 วางระเบียบปฏิบัติในการคืนรถที่ยึดไว้ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2477 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 59 ลงวันที่ 22 มกราคม 2515 ไว้แล้ว ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ออกประกาศใช้โดยยกเลิกพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2477 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งหมด ซึ่งตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2422 มาตรา 78 บัญญัติว่า

"ผู้ขับขี่รถหรือผู้หรือควบคุมสั้วในทางซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นความผิดของผู้ขับขี่หรือผู้ หรือผู้ควบคุมสั้วหรือไม่ก็ตาม ต้องหยุดรถหรือสั้ว และให้ความช่วยเหลือตามสมควร และพร้อมทั้งแสดงตัวและแจ้ง เหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ใกล้เคียงทันที กับต้องแจ้งชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของคนและหมายเลขทะเบียนรถแก่ผู้ได้รับความเสียหายด้วย"

ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือผู้หรือควบคุมสั้วหลบหนีไปหรือไม่แสดงตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่เกิดเหตุ ให้สันนิษฐานว่าเป็นผู้กระทำความผิดและให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดรถคันที่ผู้ขับขี่หลบหนีหรือไม่แสดงตนว่าเป็นผู้ขับขี่จนกว่าคดีถึงที่สุดหรือได้ตัวผู้ขับขี่ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่แสดงตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหก เดือนนับแต่วันเกิดเหตุ ให้ถือว่ารถนั้นเป็นทรัพย์สิน ซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดและให้ตก เป็นของรัฐ"

ตามบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ขับขี่รถหรือผู้ หรือควบคุมสั้วในทางซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นแล้วหลบหนีหรือไม่แสดงตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่เกิดเหตุ กฎหมายให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดรถคันที่ผู้ขับขี่หลบหนีหรือไม่แสดงตนว่าเป็นผู้ขับขี่ไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด หรือได้ตัวผู้ขับขี่ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาแสดงตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ภายในหกเดือนนับแต่วันเกิดเหตุ รถดังกล่าวย่อมไม่ตกเป็นของรัฐ ก็อาจคืนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองไปได้ เมื่อมีเหตุอันควร ตามบันทึกกรมตำรวจที่ 0511/11315 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2535 ได้วางหลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาคืนไว้เป็นทางปฏิบัติแล้วนั้น ปรากฏว่ายังมีหน่วยต่าง ๆ หารือการคืนรถที่ยึดไว้ในกรณีนี้มายังกรมตำรวจอยู่เสมอ ซึ่งกรมตำรวจได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามบันทึกดังกล่าวยังมีปัญหาและไม่รัดกุมพอ และเพื่ออนุเคราะห์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จึงให้ยกเลิกบันทึกกรมตำรวจที่ 0511/11315 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2515

ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นไปโดยถูกต้องและในแนวทางเดียวกับ จิงกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองร้องขอรับรถคืนไว้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อพนักงานสอบสวนได้จัดการ เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์รถของกลางในทางคดีเสร็จแล้ว
 2. มีหลักฐานแสดงว่าผู้ร้องขอรับรถคืน เป็นเจ้าของที่แท้จริง หรือ เป็นผู้ครอบครองรถโดยชอบด้วยกฎหมาย
 3. เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถได้ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - (1) เจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ปกปิดช่วย เหลือผู้ขับขี่รถของคนให้พ้นจากการจับกุม แต่ได้กระทำการใด ๆ อันแสดงว่าได้พยายามช่วยเหลือ เพื่อให้เจ้าพนักงานจับกุมคนขับที่หลบหนี เช่น ได้นำเอกสารหลักฐานอันสำคัญที่น่า เชื่อว่า เป็นผู้ขับขี่รถคัน เกิดเหตุแล้วหลบหนีไปจริง และ
 - (2) เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้ช่วยเหลือ และได้รับรพเทาผลร้าย เช่น ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ ค่าเสียหาย จนผู้เสียหายพอใจ แต่ในกรณีที่ผู้เสียหายเรียกร้องค่าเสียหายเกิดสมควรจนเห็นได้ชัด ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองยินยอมชดเชยค่าเสียหายให้พอสมควรแล้ว แม้ผู้เสียหายยังไม่พอใจหรือยังไม่ยอมรับ ก็อาจคืนรถให้ไปได้
- ความในข้อ 3 นี้ไม่ใช้บังคับในกรณีที่การสอบสวนปรากฏชัดว่ารถนั้นถูกผู้อื่นโจรกรรมไป และผู้ขับขี่ได้ขับขีไปก่อให้ เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น
4. ผู้มีอำนาจสั่งคืน เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถที่ถูกยึดไว้ร้องขอรับรถคืน ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้พนักงานสอบสวนที่สอบสวนคดีนั้น เสนอข้อเท็จจริงและสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาพิจารณา และให้ผู้กำกับการเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งคืนหรือไม่คืนรถที่ยึดไว้ เว้นแต่กรณีกับผู้กำกับการเห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการคืนรถ ให้นำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือเป็นผู้พิจารณา

(2) ในกรณีที่เรื่องขึ้นสู่การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือผู้กำกับการ เช่น มีผู้ร้องเรียนต่อกรมตำรวจ ผู้บัญชาการ ผู้บังคับการ ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นผู้พิจารณาสั่งคืนหรือไม่คืนรถที่ยึดไว้แทนผู้กำกับการ

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นตั้งแต่วันที่ เป็นต้นไป หากมีปัญหาค้องในการปฏิบัติอย่างไรให้ เสนอกรมตำรวจพิจารณาสั่งการต่อไป

(ลงนาม) พล.ต.อ. มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น

(มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น)

อ.คร.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ประวัติส่วนตัว

พลตำรวจตรี ธรรมชัย แสงเสงี่ยม เกิดเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2483 ที่ตำบล
คลองกระแชง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษา

- มัธยมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนอานวยศิลป์พระนคร พ.ศ. 2501
- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2509
- หลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ 9 สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ

การทำงาน

- รองสารวัตร แผนก 2 กองกำกับการ 2 กองตำรวจสันติบาล พ.ศ. 2510-2512
- ประจำแผนกตรวจสอบสำนวน กองคดี กรมตำรวจ พ.ศ. 2512-2518
- รองสารวัตรสืบสวนสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก พ.ศ. 2518-2519
- หัวหน้าแผนกตรวจสอบสำนวน กองคดี กรมตำรวจ พ.ศ. 2519-2526
- รองผู้บังคับการกองคดี กรมตำรวจ พ.ศ. 2526-2534
- ผู้บังคับการสำนักงานจเรตำรวจ พ.ศ. 2534-ปัจจุบัน

